

Complexnummer: 524402

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Parochie Johannes den Dooper

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

524403, 524404, 525704, 525705,
525706

Woonplaats

Kaatsheuvel

Gemeente

Loon op Zand

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Hoofdstraat 34, 5171 DD Kaatsheuvel

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex bestaat uit de PASTORIE (1) op nummer 34, de KERK (2) op nummer 36, twee GRAFMONUMENTEN (3, 4) en het KRUISBEELD op de CALVARIEBERG (5) op het erachter gelegen kerkhof. De pastorie en de kerk zijn in neogotische stijl ontworpen door architect C.F. van Hoof, de eerste in 1901, de tweede tussen 1912 en 1915.

Omschrijving

Het complex ligt aan de Hoofdstraat van de langgerekte, voor de Langstraat typerende nederzetting en is een accent in het dorpsilhouet. Het bestaat uit de kerk met haar dubbeltorengewel, de links hiervan gelegen pastorie en het calvariekruis in de as van het achter de kerk gelegen kerkhof.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuur-historische waarde als katholieke groep, een voorbeeld bij uitstek van de ontwikkeling van het katholicisme in Noord-Brabant. Architectuur-historisch is het van belang als vertegenwoordiger van het neogotische werk van de architect, waarbij centraliserende tendenzen en gebruik van voor die tijd moderne materialen als geglazuurde baksteen samengaan met een traditioneel neogotische vormgeving. Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de grote betekenis voor het aanzien van de gehele Langstraat en als voorbeeld van de ontwikkeling van het negentiende-eeuwse kerkdorp in Zuid-Nederland. Het

complex is waardevol vanwege de gaafheid van de in- en exterieurs.

Monumentnummer*: 524403

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 22 april 2002
Kadaster deel/nr: 13551/9

<i>Complexnummer</i>	<i>Complexnaam</i>
524402	Parochie Johannes den Dooper

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Kaatsheuvel	Loon op Zand	Noord-Brabant

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Hoofdstraat	34		5171 DD	Kaatsheuvel		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
LOON OP ZAND	L	3247		

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

De PASTORIE werd gebouwd in 1901 naar ontwerp van architect C.F. van Hoof in neogotische stijl. De aankleding van het interieur werd in 1963 gewijzigd; de indeling van de vertrekken bleef hetzelfde.

Omschrijving

Het tweelaagse pand heeft een L-vormige plattegrond met een samengesteld afgeplat schilddak van leien in maasdekking. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen en worden horizontaal geleed door lisenen op de hoeken en naast de entree. Verticale geleding vindt plaats door de hardstenen plint en de dubbele baksteen druplijsten.

De voorgevel bestaat uit een vlak gedeelte van vier traveeën en een sterk vooruitspringend driehoekig deel met drie vensterassen. De T-vensters hebben een hardstenen dorpel en glas-in-lood bovenlicht, op de begane grond met figuratief glas uit 1963 en op de etage met geometrisch dessin. Op de begane grond is er onder de afsluitende segmentboog een gepleisterd boogveld met verdiept symmetrisch krulmotief. Op de verdieping zijn de ramen bovendien geplaatst in een Tudorboognis. De vleugeldeuren van de entree in de derde travee van links bevinden zich in een Tudorboogportiek. De deuren zijn voorzien van smalle vensters en panelen, het bovenlicht is gedeeld. Tussen de vensters van de verdieping bevinden zich smeedijzeren sierankers waarboven een reeks baksteen consoles, waarop de houten klosjes van de gootlijst rusten. Deze lijst wordt tweemaal onderbroken, ter hoogte van de topgevel boven de ingangstravee en door de topgevel in de middentravee van de risaliet. Deze topgevels zijn

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzien van een getoogd raam, respectievelijk geplaatst in een driepasnis en een spitsboognis, waarboven een overhoekse pinakel met sierkogel. Het schilddak boven de linker travee en tentdak boven de risaliet zijn voorzien van een spitse zinken piron, evenals de beide dakkapellen met hun ingesnoerde naaldspitsen.

De rechterzijgevel bezit een paneeldeur in een segmentboogportiek, daarnaast een raam. Op de verdieping bevinden zich in het midden drie dicht bijeen geplaatste T-vensters onder segmentboog. Hiernaast bevindt zich de lagere tweelaagse bijkeuken onder plat dak. Deze ruimte heeft op de begane grond een paneeldeur met getoogd bovenlicht en een getoogd zesruits raam; links boven zijn er twee getoogde vensters. De linkerzijgevel bezit vier T-ramen op de begane grond en drie op de verdieping; hier is tevens een topgevel gemetseld met een hijsbalk met smeedijzeren trekstang. De achtergevel bestaat uit drie delen; het keukengedeelte, een vooruitspringend middengedeelte voor de verkeerscirculatie en rechts een risaliet van het zitkamergedeelte. Links eerst de blinde kopse gevel van de bijkeuken, in de lange gevel een deur en diverse ramen. De hoofdmassa van het pand bezit een breed keukenraam met twee getoogde keldervensters eronder. Op de etage een getoogd T-raam en twee kleine vensters; hierboven een asymmetrisch schilddak met piron.

Het smallere middengedeelte heeft op de begane grond een vernieuwde paneeldeur met links een klein raam met siertralies, waar zich een toilet bevond. Hierboven een balkon met vernieuwde balustrade en toegangsdeur. Tenslotte twee spitsboogramen met vernieuwd glas-in-lood; het dak van dit deel is plat, voorzien van een tandlijst.

Rechts bevindt zich de grote serre met zinken schilddak. Op de etage twee getoogde T-vensters waarboven een met zink bekleed schilddak met piron. Het interieur wordt doorsneden door een middengang met tochtportaal en zijgang rechts. Diverse deuren, zoals die van het tochtportaal, zijn voorzien van het oorspronkelijke gotiserende snijwerk. Rechts bevindt zich een spreekkamer, daarachter de grote erkerkamer met stucplafond. Dit eenvoudige plafond is gedecoreerd met profiellijnen langs de randen en een cassettenverdeling in de hoeken. Deze ornamenten zijn ook gebruikt in de voorkamer en achterkamer links. Hierachter bevindt zich een grote serre. Met de komst van de centrale verwarming zijn alle schouwen weggehaald. Er zijn twee toegangen tot de driedelige kelder; namelijk onder de hoofdtrap en via de bijkeuken. De laatste ingang bezit een houten trap naar de ruimte met grijze plavuizen vloer en zoldering met troggewelfjes op ijzeren profielbalken. De kelder heeft de oorspronkelijke inrichting met houten kast en gemetselde getoogde vakken voor wijnopslag. De balustrade van de bordestrap is vernieuwd. De indeling van de vertrekken op de etage komt overeen met die op de begane grond. De zolder is voorzien van een forse grenenhouten kap.

De voortuin wordt afgesloten door een smeedijzeren hek met krullen en pijlpunten, geplaatst op een bakstenen voetmuurtje met hardstenen lijst. Openslaande hekken tussen gedecoreerde bakstenen hekpalen komen uit op een tweekleurig betegeld pad met geometrisch patroon.

Waardering

De pastorie is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuur-historische waarde als onderdeel van een katholieke groep en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de pastorie rond de eeuwwisseling. Architectuur-historisch is het van belang als vertegenwoordiger van het traditioneel neogotische werk van de architect. Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de grote betekenis voor het aanzien van het dorp en voor de gehele Langstraat. Het gebouw is waardevol vanwege de gaafheid van de in- en exterieur.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

Religieuze gebouwen

Kerkelijke dienstwoning

Pastorie(F)

Monumentnummer*: 524404

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 22 april 2002
Kadaster deel/nr: 13551/9

Complexnummer

524402

Complexnaam

Parochie Johannes den Dooper

Woonplaats*

Kaatsheuvel

Gemeente*

Loon op Zand

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Hoofdstraat

Nr*

34

Toev.*

Postcode*

5171 DD

Woonplaats*

Kaatsheuvel

Situering

Bij

Locatie

Kerkhof bij
kerk/pastorie

Hoofdstraat

36

5171 DD

Kaatsheuvel

Bij

Kerkhof bij
kerk/pastorie

Kadastrale gemeente*

LOON OP ZAND

Sectie*

L

Kad. object*

3247

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Op het kerkhof, aangelegd in 1837, bevindt zich in de middenas tegenover de Calvarieberg een neogotisch GRAFMONUMENT, bestemd voor de familie Lombarts, waarvan de oudste begraafing uit 1849 dateert.

Omschrijving

Het monument is uitgevoerd in hardsteen met een vierkante basis, waarop de signatuur L. Petit - Tilburg. Hierop staan drie trapsgewijs inspringende blokken en de neogotische opbouw. De gladde zuilen op de vier hoeken hebben kapiteeltjes met lofwerk. De spitsbogen worden bekroond door hogels. Hierboven rijst een zich verjongende geleding op met spitsboogjes en tenslotte een kruis. De namen zijn aangebracht op vierkante marmeren platen op de eenvoudige gedecoreerde sokkel en in de spitsboognissen van de opbouw. De volgende teksten staan op de voorzijde: "Zij zijn gestorven en bijgezet bij hun volk - Maria Catharina Lombarts 1828-1849 / Henricus Lombarts 1828-1855 / Nicolaas Everardus Lombarts 1826-1868".

Waardering

Het grafmonument is van algemeen belang. Het heeft cultuur-historisch belang als voorbeeld van een geestelijke

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ontwikkeling. Architectuur-historisch is het van belang vanwege de stijl en de gaafheid van de ornamentiek en als vertegenwoordiger van het werk van de bekende steenhouwer Petit. Het heeft ensemblewaarde als onderdeel van het complex van kerk, pastorie en kerkhof.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument

Monumentnummer*: 525704

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 22 april 2002
Kadaster deel/nr: 13551/9

Complexnummer

524402

Complexnaam

Parochie Johannes den Dooper

Woonplaats*

Kaatsheuvel

Gemeente*

Loon op Zand

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Hoofdstraat

Nr*

36

Toev.*

Postcode*

5171 DD

Woonplaats*

Kaatsheuvel

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

LOON OP ZAND

Sectie*

L

Kad. object*

3247

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De neogotische R.K. Kerk van de H. JOHANNES DE DOPER werd gebouwd tussen 1912 en 1913 naar ontwerp van architect C.F. van Hoof in neogotische stijl. Op 5 juli 1913 werd de kerk ingezegend door bouwpastoor Völker. Bij de consecratie van de kerk in 1915 werd de voorganger uit 1853 afgebroken. Deze Waterstaatskerk stond op de plaats waar zich nu het vroegere patronaatsgebouw bevindt. De huidige glas-in-loodramen zijn in 1963 aangebracht. Het hekwerk is in oude stijl vernieuwd in 1991.

Omschrijving

De neogotische driebeukige kruiskerk met dubbeltorenfront en dakruiter heeft een schip van zes traveen en transeptarmen van twee traveen met drie-achtste sluiting. Na het transept volgen twee koortraveen met zijkapellen en tenslotte het koor zelf, ook twee vakken, met een vijf-achtste sluiting. De gevels zijn opgetrokken uit bruine machinale baksteen met speklagen van gele baksteen, voorzien van steunberen met betegelde afzaten. Onder de gootlijsten zijn ter decoratie sierfriezen gemetseld. Op de zadel- en lessenaardaken liggen leien in maasdekking, evenals op de naaldspitsen van de torens en de dakruiter op de viering. De overhoekse dakruiter is opengewerkt met driepasvormige galmgaten voor het angelusklokje.

De torens van vier geledingen staan aan weerskanten van het middenschip met uitgebouwd portaal. De onderste drie geledingen van de torens zijn voorzien van spitsboogramen en spitsboogfriezen. Hierboven volgt een klokkegeleding met twee galmgaten en driehoekige wimbergen met klimmend boogfries, bekroond door een zinken

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

piron. De wijzerplaten zijn ingebed in cirkels boven de spitsbogen van de galmgaten. Op beide hoge achthoekige torens staat een smeedijzeren kruis, links ook een haan.

De ingang bestaat uit een driezijdig ingangsportaal. Het midden bezit een topgevel met kolonnettenportaal en een natuurstenen kruis als bekroning. In dit brede middendeel bevinden zich twee stel vleugeldeuren met sierbeslag, de lateien zijn van opschriften voorzien en de spitsbogige bovenlichten hebben bakstenen maaswerk. Tussen de deuren is een beeld geplaatst van de gekroonde Maria met Kind. Hierboven een rond venster; in de wimberg een driepas. In de afgeschuinde zijden bevinden zich getoogde vleugeldeuren met sierbeslag en een ovaal raam als bovenlicht in een driepas. De bovenzijde van deze ingangen is recht gesloten; de verbinding met de voorzijde wordt gelegd door een steunbeer met piedestal, lege beeldnis en bekroond baldakijn.

De topgevel bij de ingang wordt herhaald in de bouwmassa hierboven, compleet met lancetvensters, klimmend rondboogfries en een kruis als bekroning. De zijbeuken hebben per travee twee spitsboogramen, de lichtbeuk heeft tripletramen. Links en rechts van de eerste travee is er een veelhoekig gesloten zijkapel.

De eindgevels van de transepten hebben boven een nissengeleding twee spitsboogramen. Het koor bezit spitsboogramen in de omgang en daarboven hoge lancetvensters.

Het interieur bestaat uit schoon metselwerk. De opstand is tweedelig en heeft samengestelde pijlers die voorzien zijn van geglazuurde baksteen banden en een lichtbeuk met tripletramen boven een nistriforium. De zijbeuken hebben kruisribgewelven, het schip bezit stergewelven. Het koor heeft een tweedelige opstand met omgang en slanke ramen. De pijlers van de omgang hebben in tegenstelling tot de sobere overige kapitelen, kapitelen met loofwerk. De zijkapellen hebben veelhoekige sluitingen. De ribben zijn in tegenstelling tot de witte gewelfvlakken en muurwerk van donkere profielsteen.

De kerk bezit een rijke neogotische inventaris. Belangrijk zijn het kalkstenen hoogaltaar en de kalkstenen preekstoel met Christus en de vier Evangelisten, beide in 1915 vervaardigd door Custers uit Eindhoven. Na 1915 leverde Custers vele heiligenbeelden zoals dat van St. Paulus en St. Petrus. Uit rond 1915 dateert een beeld van de H. Johannes de Doper. In het koor hangt een groot triomfkruis.

In de kerk staan eikehouten kerkbanken met sober neogotisch ornament. Oudere onderdelen zijn het koperen doopvont uit ca. 1800 en de diverse heiligenbeelden uit de periode 1874-1900, geleverd door M. van Bokhoven. Het orgel werd door Vollebregt geleverd in 1854; de bovenzijde wordt getooid door sculpturen van David met harp en andere musicerenden. De kruiswegstaties werden in 1890 op koper geschilderd door Hugo Kohl.

Waardering

Het kerkgebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuur-historische waarde als onderdeel van een katholieke groep, een voorbeeld bij uitstek van de ontwikkeling van het katholicisme in Noord-Brabant. Architectuur-historisch is het van belang als vertegenwoordiger van het neogotische werk van de architect, waarbij centraliserende tendenzen en gebruik van voor die tijd moderne materialen als geglazuurde baksteen samengaan met een traditioneel neogotische vormgeving. Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de grote betekenis voor het aanzien van de gehele Langstraat, in het bijzonder als voorbeeld van de ontwikkeling van het negentiende-eeuwse kerkdorp in Zuid-Nederland. Het gebouw is waardevol vanwege de gaafheid van de in- en exterieurs.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

Religieuze gebouwen

Kerk en kerkonderdeel

Kerk

Monumentnummer*: 525705

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 22 april 2002
Kadaster deel/nr: 13551/9

<i>Complexnummer</i>	<i>Complexnaam</i>
524402	Parochie Johannes den Dooper

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Kaatsheuvel	Loon op Zand	Noord-Brabant

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Hoofdstraat	34		5171 DD	Kaatsheuvel	Bij	
Hoofdstraat	36		5171 DD	Kaatsheuvel	Bij	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
LOON OP ZAND	L	3247		

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Het BEELD van een Engelbewaarder dateert uit ca. 1890 en staat op het in 1837 aangelegde kerkhof, op het gedeelte waar zich de kindergraven bevinden. Het beeld is geplaatst op een naoorlogse bakstenen sokkel. De aanduiding wie er wanneer werd begraven is verdwenen. Een identiek beeld, maar in slechtere staat, bevindt zich op de begraafplaats aan de Molenstraat 72 te Helmond.

Omschrijving

Op een vierkante sokkel van gele handvorm baksteen staat een groot beeld van terracotta, op een achthoekige voetplaat. Het stelt een engelbewaarder voor die een klein kind begeleidt en met n hand naar de hemel wijst.

Waardering

Het grafmonument is van algemeen belang. Het heeft cultuur-historisch belang als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling. Architectuur-historisch is het van belang vanwege de stijl en de gaafheid en vanwege het bijzondere materiaalgebruik. Het heeft ensemblewaarde als onderdeel van het complex van kerk, pastorie en kerkhof.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Grafmonument

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525706

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 22 april 2002
Kadaster deel/nr: 13551/9

Complexnummer

524402

Complexnaam

Parochie Johannes den Dooper

Woonplaats*

Kaatsheuvel

Gemeente*

Loon op Zand

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Hoofdstraat

Nr*

34

Toev.*

Postcode*

5171 DD

Woonplaats*

Kaatsheuvel

Situering

Bij

Locatie

Hoofdstraat

36

5171 DD

Kaatsheuvel

Bij

Kadastrale gemeente*

LOON OP ZAND

Sectie*

L

Kad. object*

3247

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De neogotische CALVARIEBERG met KRUIS en CORPUS werd aan het einde van de negentiende eeuw geplaatst. Het object bevindt zich in de as van het middenpad als afsluiting van het kerkhof. Dit aan het eind van de negentiende eeuw gerealiseerde beeld is uitgevoerd in het hiervoor zelden toegepaste zink.

Omschrijving

Op een steile aarden heuvel staat het kruis met Corpus. Beide zijn uitgevoerd in zink. De armen van het kruis hebben een driepas als uiteinde. De Christusfiguur, iets meer dan levensgroot, is naturalistisch uitgevoerd en gekleed in lendendoek en met de doornenkroon op het terzijde genegen hoofd.

Waardering

Het kruisbeeld is van algemeen belang. Het heeft cultuur-historisch belang als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling. Architectuur-historisch is het van belang vanwege de stijl en de gaafheid en vanwege het bijzondere materiaalgebruik, namelijk zink. Het heeft ensemblewaarde als onderdeel van het complex van kerk, pastorie en kerkhof. Het is uitermate zeldzaam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument